

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-2-2 (Devralma)
Karar Sayısı : 08-29/355-116
Karar Tarihi : 17.4.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
10 Üyeler : Tuncay SONGÖR, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : Ilgaz SARIOĞLU, Ayşe Özlem UZUN

C. BİLDİRİMDE BULUNAN : - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No: 80
06600 Kurtuluş-Ankara

20 **D. BAŞVURUDA BULUNAN** : - Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.
Kurşunlu Şelalesi Yolu 2. km Aksu-Antalya

E. TARAFLAR : - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
(Sümer Holding A.Ş.-Barit Öğütme Tesisi)
Ziya Gökalp Cad. No: 80 06600 Kurtuluş-Ankara

- As Çimento San. ve Tic. A.Ş.
İçeriova Alan Mevkii Bucak-Burdur

30 **F. DOSYA KONUSU: Sümer Holding A.Ş. mülkiyetinde bulunan Barit Öğütme Tesisi'nin tüm malvarlığı ve arazisinin As Çimento San. ve Tic. A.Ş.'ye devredilmesi işlemine izin verilmesi talebi ve bahse konu işlem ertesinde pazardaki rekabetçi yapının bozulacağı iddiası.**

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 07.01.2008 tarih ve 120 sayı ile giren ve eksiklikleri en son 28.03.2008 tarih ve 1959 sayılı yazı ile tamamlanan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın bildirim ve ilgili işleme yönelik olarak 23.01.2008 tarih ve 515 sayı ile Kuruma intikal eden Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş.'nin sahibi Cem ÖZGÜR'ün şikayeti üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ile 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmesi İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde hazırlanan 4.4.2008 tarih ve 2008-2-2/Öİ-08-IS sayılı Özelleştirme Ön İnceleme Raporu, 07.4.2008 tarih ve REK.0.06.00.00-120/102 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve dosya

50 konusunun Kurul gündeminde incelemeye alınmasına karar verilmiştir. Hazırlanan 16.4.2008 tarih ve 2008-2-2/Öİ-08-IS sayılı bilgi notu, 7.4.2008 tarih ve REK.0.06.00.00-120/102 sayılı Başkanlık Önergisiyle birlikte 08-29 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporlarda;

1. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Sümer Holding A.Ş.'nin mülkiyetinde olan Barit Öğütme Tesisinin tüm mal varlığı ve arazisinin özelleştirilmesi kapsamında As Çimento San. ve Tic. A.Ş.'ye devredilmesi işleminin 1998/4 sayılı Tebliğ'in 2.maddesi kapsamında bir işlem olduğu,
2. İlgili ürün pazarı olan çimento pazarında ciro eşiğinin aşılması nedeniyle ilgili işlemin 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5.maddesi kapsamında Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir işlem olduğu,
- 60 3. İlgili özelleştirme işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında ilgili ürün pazarlarında hakim durumun yaratılması ya da hakim durumun güçlendirilmesine neden olmayacağı, dolayısıyla işleme izin verilebileceği,
4. Satış işleminin gerçekleşmesi halinde pazarda faaliyet gösterecek As-Konya-Göлтаş-Denizli Çimento gruplarının ilgili coğrafi pazarda birlikte hakim duruma geçecekleri ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İşlemin Niteliği

70 İnceleme konusu işlem, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 03.01.2003 tarih ve 2003/01 sayılı kararı çerçevesinde özelleştirilmesine karar verilen Sümer Holding A.Ş.'ye ait Barit Öğütme Tesisinin "satış" yöntemiyle ve "pazarlık usulü" kullanılarak özelleştirilmesine yönelik olarak 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" uyarınca Rekabet Kurumu'na yapmış oldukları izin başvurusuna ilişkindir.

80 Söz konusu tesis, 26.8.1996 tarihinde 9 yıl süreyle Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş. (Özgür Çimento)'ye kiraya verilmiş, daha sonra kira sözleşmesinin süresi, taraflar arasında yapılan çeşitli anlaşmalarla 25.8.2008 tarihine kadar uzatılmıştır.

Esas olarak barit öğütmek üzere kurulan tesiste kurulduğu tarihten itibaren hiç barit üretimi yapılmamıştır. Özgür Çimento, tesisi kiraladıktan sonra burada ek yatırımlar yaparak çimento üretilebilir hale getirmiştir. Tesisin özelleştirilmesi durumunda ilave edilen makine, ekipman ve sistemler sökülerek orijinal haliyle barit öğütme tesisi olarak ve çalışır durumda teslim edilecektir. Bu durumda tesis, çimento üretim özelliğini yitirecektir.

90 Tesisin satışını teminen yapılan ihaleye toplam 4 şirket teklif vermiştir. Bu şirketler sırasıyla; Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş., As Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Erbeton Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Eti Metalurji A.Ş.'dir. Bu şirketlerden en yüksek teklif sahibi, As Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir.

I.2. Taraflar

I.2.1. Sümer Holding A.Ş. Barit Öğütme Tesisi

100

Antalya ili Kepez ilçesi sınırları içerisinde, Burdur'a 100 km uzaklıkta olan Sümer Holding Barit Öğütme Tesisi, esasen Etibank Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Antalya Elektrometalurji Sanayi İşletmesi (Eti Metalurji) tarafından barit madeni üretmek amacıyla 1977 yılında kurulmuştur. Daha sonra tesisin mülkiyeti Türkiye Gübre Sanayi A.Ş. (TÜGSAŞ)'ye devredilmiş ve özelleştirme kapsamına alınarak Sümer Holding A.Ş.'ye devredilmiştir. Tesis, 17.390 m²'lik araziye sahiptir. Arazi içindeki binaların toplam alanı, 7.105 m²'dir. Bu arazi, Eti Metalurji'nin sahip olduğu diğer sanayi tesislerinin de bulunduğu 350 dönümlük arazi içerisinde yer almaktadır.

110

Yukarıda da belirtildiği gibi, 26.08.1996 tarihinde Özgür Çimento, tesisi Etibank Genel Müdürlüğü'nden kiralamış ve yaptığı ek yatırımlar ile tesisi bir çimento öğütme tesisi haline getirmiştir. 31.08.2005 tarihinde Özgür Çimento ile TÜGSAŞ arasında yapılan protokol ile kira süresi 25.08.2008 tarihine kadar uzatılmıştır.

Özelleştirme işlemine tabi tesisin kiracısı konumunda olan Özgür Çimento, çimento öğütme ve hazır beton üretme faaliyetleriyle işgal etmektedir. Şirket, klinker ihtiyacını ithalat vasıtasıyla veya bölgedeki üreticilerden temin etmektedir. Özgür Çimento'nun ortaklık yapısı aşağıda yer almaktadır.

120

Tablo 1: Özgür Çimento Ortaklık Yapısı

Hissedarın Adı	Hisse Adedi	Pay Oranı (%)
Cem ÖZGÜR	44.164	73.6
Özlem ÖZGÜR	5.272	8.79
Cemil Cenk ÖZGÜR	5.272	8.79
Begüm Cana ÖZGÜR	5.272	8.79
Zeynep Gülnur BEKMAN	5	~0.01
Özkan GÜVEN	5	~0.01
Cemal BAŞSU	5	~0.01
Muzaffer KARACA	5	~0.01
Toplam	60.000	100

Özgür Çimento'nun 2007 yılı cirosu 19.747.670,19 YTL olarak gerçekleşmiştir.

I.2.2. As Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (As Çimento)

130

As Çimento, As Grubu'nun çimento üretim şirkettir. Grup çimento, hazır beton, plastik, madencilik, limancılık ve enerji alanlarında faaliyet göstermektedir. Grubun, limancılık alanında faaliyet gösteren 2 şirketi bulunmaktadır. Bunlardan 2000 yılında kurulan Adoport, Antalya'daki 2 limandan biri olan Antalya Serbest Bölge Limanı'nın sahibidir. 2007 yılında kurulan As Ser Denizcilik ise yatların denize indirilme ve çıkarılma hizmetlerini sunmaktadır.

Madencilik alanında Grup, Ertan BALİN'den banka borcu nedeniyle İş Bankası'na geçen Antalya Çakırlar'da bulunan barit öğütme tesisini 1994 yılında Ado Madencilik adına satın alarak barit madeni öğütmeye başlamıştır. 1996 yılında, bu tesise değirmenler konmak suretiyle çimento öğütme tesisi haline getirilmiş ve bir sene boyunca SET Çimento'ya fason olarak çimento üretiminde bulunulmuştur. 1997 yılında Ado Çimento, kendi adı ve markasıyla çimento üretimine geçmiştir. Çimentonun ana maddesi olan klinkerin dışarıdan satın alınmasının maliyetli olması

140 sebebiyle Ado Çimento klinker üretimine başlamış, bu amaçla 2003 yılında Burdur'un Bucak ilçesinde üretim tesisi kurulmaya başlanılmış ve 2005 yılında faaliyete geçilmiştir. 2005-2006 yıllarında Ado Çimento ortaklarının ayrılması sonucunda Burdur'daki klinker üretim tesisi As Çimento adını almıştır. Antalya Çakırlar'da bulunan Ado Madencilik'e ait çimento öğütme tesisi ise Ado Madencilik ile Adoçim Çimento Beton San. ve Tic. A.Ş. (Adoçim) arasında yapılan protokol ile Adoçim tarafından işletilmeye başlanılmıştır. Dosya konusu özelleştirme işleminde teklif sahibi olan teşebbüs, Burdur Bucak'ta faaliyet göstermekte olan As Çimento'dur. As Çimento ortaklık yapısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 2: As Çimento Ortaklık Yapısı

Hissedarın Adı	Hisse Adedi	Pay Oranı (%)
Adem SAK	49.679.100	68.9
Cem SAK	14.400.000	20
Çağlar Plastik San. A.Ş.	7.200.000	10
Ado Hazır Beton San. Nak. Tic. A.Ş.	720.000	1
Diğer	900	0,00125
Toplam	72.000.000	100

150 Öte yandan Adoçim'in ortaklık yapısı ise sektörde yaşanan son gelişmeler çerçevesinde değişiklik göstermiştir. Adoçim'e ilişkin olarak Cem SAK ve Mustafa Sak'ın Adoçim'de sahip oldukları hisselerin %50'sinin Salentijn Properties 1 B.V. tarafından devralınması işlemine Rekabet Kurulu 20.3.2008 tarih ve 08-25/258-85 sayılı kararı ile izin vermiştir. Benzer şekilde, bu işlem ile paralel olarak gerçekleştirilmesi hedeflenen Star International Investment Limited'in (Star International), Muğla Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Muğla Çimento)'de (Muğla Çimento) bulunan %50 oranındaki hissesinin Salentijn Properties 1 B.V (Salentijn) tarafından devralınması işlemine de 20.3.2008 tarih ve 08-25/259-86 sayılı Rekabet Kurulu kararı ile izin verilmiştir. Bu işlemler neticesinde Adoçim'in Antalya Çakırlar ve
160 Muğla Çimento'nun Muğla Bayır'daki çimento ve hazır beton tesisleri SAK Ailesi ve Titan Cement Company S.A. (Titan) tarafından müştereken kontrol edilecektir. Adoçim'in devir işlemi öncesi ve sonrası ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Adoçim'in Devir Öncesi Ortaklık Yapısı

Hissedarın Adı	Hisse Adedi	Pay Oranı (%)
Cem SAK	180.000	50
Mustafa SAK	176.400	49
Ayşe SAK	1.800	0.5
Gülsüm DAĞYAR	900	0.25
Ali TURGUT	900	0.25
Toplam	360.000	100

Tablo 4: Adoçim'in Devir Sonrası Ortaklık Yapısı

Hissedarın Adı	Hisse Adedi	Pay Oranı (%)
Salentijn	180.000	50
Cem SAK	90.000	25
Mustafa SAK	86.400	24
Ayşe SAK	1.800	0.5
Gülsüm DAĞYAR	900	0.25
Ali TURGUT	900	0.25
Toplam	360.000	100

Muğla Çimento'nun mevcut ortaklık yapısı ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 5: Muğla Çimento'nun Devir Sonrası Ortaklık Yapısı

Hissedarın Adı	Hisse Adedi	Pay Oranı (%)
Salentjin	180.000	50
Cem SAK	90.000	25
Mustafa SAK	86.400	24
Ayşe SAK	1.800	0.5
Gülsüm DAĞYAR	900	0.25
Ali TURGUT	900	0.25
Toplam	360.000	100

- 170 Tablolardan görüldüğü gibi Adoçim ve Muğla Çimento'da kurulmuş olan ortak girişimin büyük ortaklarından olan Cem SAK'ın As Çimento'da bulunan %20 hissesi sebebiyle As Çimento ile söz konusu iki şirket arasında organik bağ bulunmaktadır. Halihazırda Antalya Çakırlar'da Adoçim tarafından işletilmekte olan tesisin aslen Ado Madencilik'e ait olması da aradaki bu bağ fiziki olarak da güçlendirici bir unsurdur.

As Grubu'nun hazır beton üretiminde Antalya ve Alanya civarında çalışan 7, çalışmaları süren 6 santrali bulunmaktadır. 2008 yılında Akdeniz, Ege ve İç Anadolu Bölgesi'nde toplam 50 santrale ulaşılması planlandığı Kurum'a intikal eden belgelerde beyan edilmektedir.

180

I.3. İlgili Pazar

I.3.1 İlgili Ürün Pazarı

1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 4. maddesine göre ilgili ürün pazarının tespitinde, birleşme veya devralma konusu olan mal veya hizmetlerle, tüketicinin gözünde fiyatı, kullanım amaçları veya nitelikleri bakımından aynı sayılan mal veya hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınır.

- 190 Bunun gibi, 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 3 ve 4. maddelerinde *"özelleştirilecek teşebbüs ya da mal veya hizmet üretimine yönelik birimi"* ne atıf yapılmaktadır.

- 200 Dosya konusu işlem bu açıdan değerlendirildiğinde, özelleştirme işlemine tabi Barit Öğütme Tesisi, aslen barit madeni üretmek amacıyla kurulmuş bir tesistir ve ilgili ürün pazarı da barit madeni üretimi pazarıdır. Bununla birlikte, Eti Metalurji bu tesiste hiç barit üretiminde bulunmamıştır. Özgür Çimento da tesisi kiralaması ertesinde yaptığı ek yatırımlar ile tesisi bir çimento üretim tesisi haline dönüştürerek burada çimento üretmeye başlamıştır. Öte yandan gerek Özgür Çimento ve gerek Özelleştirme İdaresi tarafından gönderilen belgelerde yer alan ifadelerle göre, Özgür Çimento buradaki yatırımlarını söktüğü takdirde burası çimento üretim tesisi özelliğini yitirecektir. Nitekim, ihale şartnamesinin ekinde yer alan tanıtım dokümanında tesisin özellikleri hakkında aşağıdaki maddeler yer almıştır:

"Tesis, Kiracı tarafından yapılan bazı ek yatırımlarla çimento üretim hattına çevrilmiş olmakla birlikte, Kiracı sözleşme kapsamında kiraladığı Tesisi sözleşmenin bitiminde sözleşmenin 9. maddesi gereğince çalışır ve kullanılır durumda teslim edecektir."

210 *Kiracı Tesis, kendi ek yatırımları ile çimento (klinker) üretebilir hale getirmiş olup Kiracı, yatırımlarını söktüğü ve yeni yatırım yapılmadığı takdirde Tesis çimento özelliğini kaybedecektir.”*

Bu bakımdan değerlendirildiğinde, devre konu mal, bir Barit Öğütme Tesisı özelliği taşımakta ve ilgili ürün pazarı da barit madeni üretimi pazarı olarak görünmektedir. Bu aşamada, dosya kapsamında tanımlanacak ilk pazarın da “barit pazarı” olması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

220 Bununla birlikte, barit pazarına ek olarak, dosya kapsamında ele alınması gereken ikinci ilgili ürün pazarı ise çimento pazarıdır. Zira, As Çimento tarafından yapılan açıklamada Barit Öğütme Tesisı’nde barit üretilmesinin düşünülmediği, tesisin barit öğütmek için çok küçük ve demode olduğu, işin karlı olmadığı, barit öğütmenin kendi işleri olmadığı, tesisin çimento üretimi yapmak ve limana yakın lojistik depo desteği sağlamak amacıyla satın alınmak istendiği belirtilmiştir. Tesisin mevcut kiracısının da bir çimento üreticisi olduğu dikkate alındığında barit üretim tesisinin çimento üretim tesisine dönüştürülmesinin kolay ve ekonomik açıdan makul olduğu anlaşılmıştır.

230 Nitekim, Ado Çimento’nun da Ertan BALİN’den devraldığı barit öğütme tesisinde çimento üretimine başlamış olması dikkate alınarak As Çimento yetkilisi Bekir Güven BERK ile yapılan telefon görüşmesinde barit öğütmek için kullanılan silindirlerde çimento dahil pek çok madenin öğütülebileceği, önemli olan hususun silindirin içine konan madenin olduğu, alınması planlanan barit öğütme tesisinde de teknolojik olarak bu imkanın bulunduğu, Ado Çimento’nun ilk yıllarında barit ve çimento üretimini paralel olarak yürüttüğü, barit tesisinin satın alınması ertesinde bu tesisin klinker öğütme ve çimento üretme tesisi olarak kullanılacağı, burada barit üretilmeyeceği, Özgür Çimento ile anlaşılması halinde çimento üretimine ilişkin makine ve teçhizatın satın alınacağı, tesisin stok yeri olarak kullanılıp limana yakınlığından istifade edileceği belirtilmiştir. Bu görüşmeye istinaden Kurum’a gönderilen bilgi yazısında “barit üretim tesislerinde çimento üretmek için gerekli tadilatlar eklemeler yapılması halinde çimento

240 *üretimi mümkündür. Zaten Özgür Çimento da bu tesislerde gerekli değişiklikleri ve eklemeleri yaparak aldığı günden bu yana çimento üretmektedir. As Çimento, Sümer Holding’den alacağı, Özgür Çimento kirasında bulunan 15 ton/saat kapasiteli Barit Öğütme Tesislerinde barit öğütmeyi kesinlikle düşünmemektedir. Zaten Özgür Çimento, barit öğütme tesislerinin dışındaki kendi ilavelerini alır götürürse orada ne barit öğütülmesi ve ne de çimento üretilmesi teknik ve rantabilite olarak mümkün olmaktan çıkmıştır....Bu durumda ihracat kolaylığı bakımından limana yakın olması dolayısıyla Sümer Holding tesislerinin satın alınması ihracatımızın aksamaz realize edilmesi bakımından hayati önemli olarak görülmektedir. Limana yakın bir yerde imalat ve depolama tesislerinin varlığı gemileri hiç boşta bekletmeden yüklemek için*

250 *şirketimiz ve ülkemiz adına önemli addedilmektedir.”* ifadelerine yer verilmektedir.

Özelleştirme işlemine yönelik olarak Kurum’a şikayette bulunan Cem ÖZGÜR ile yapılan görüşmelerde de, barit öğütme makinesinin çimento öğütmek için kullanılabileceği, bu durumun bir örneğinin Ado Çimento olduğu belirtilmiştir. Bu açılardan değerlendirildiğinde; özelleştirme konusu tesis her ne kadar barit üretim tesisi görünümü arz etse de hem barit üretimi için teknolojik açıdan demode olması, yeni yatırımlar gerektirmesi, burada hiçbir zaman barit üretimi yapılmamış olması hem de As Çimento’nun burada barit üretmeyi planlamayıp çimento üretmeyi düşünmesi, barit öğütmek için kullanılan silindirlerde çimento da üretilmesi, bir barit tesisini çimento üretim tesisine dönüştürmenin herhangi bir üretim tesisini çimento üretim

260

270 tesisine çevirmekten görece olarak kolay ve ekonomik açıdan makul olması, Sümer Holding Barit Üretim Tesisi'nde çimento üretileceği, As Çimento'nun ve onunla organik bağı bulunan şirketlerin halihazırda bölgedeki önemli çimento üreticileri oldukları gerçeği dikkate alındığında, yoğunlaşma yaşanacak olan pazarın barit olmayıp çimento pazarı olacağı ortaya çıkmaktadır. Rekabet hukuku incelemelerinde ilgili işlemin hem amacı hem de etkisi dikkate alınmaktadır. Bu sebeplerle rekabet hukuku açısından dosya kapsamında çimento pazarının da ilgili ürün pazarı olarak belirlenmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır. Nitekim Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın açmış olduğu ihaleye teklif verenlerden tesisin bulunduğu arazinin sahibi olan Eti Metalurji dışındaki tüm teklif sahipleri çimento ve/veya hazır beton sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu bakımdan, özelleştirme işleminin etkisinin esas olarak çimento üretimi pazarında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

1.3.1.1. Barit Pazarı

280 Barit madeni, 19. yüzyılda Amerika Birleşik Devletlerinde boya sanayinde kullanılmak üzere üretilmeye başlanılmıştır. 1908 yılında sondaj çamurunda katkı malzemesi olarak kullanılması ile madenin üretim ve tüketimi önem kazanmaya başlamıştır. Barit başlıca üç alanda kullanılmaktadır:

- %90 oranında sondaj malzemesi olarak,
- %7 oranında kimyasal olarak,
- %3 oranında dolgu malzemesi olarak.

Çin ve Amerika Birleşik Devletleri, barit rezervlerine sahip olmak bakımından önde gelen ülkelerdir. Dünya barit rezervlerinin %31.2'si Çin'de, %12.5'i ABD'de yer almaktadır. Türkiye, bu rezervlerin %4.1'ine sahiptir. Türkiye'de barit üretimi 1964 yılından sonra gelişme göstermiştir. Üretim, dış piyasanın talebine bağlıdır. Zira, iç piyasadaki barit tüketimi, petrol sondajı katkısı ve dolgu malzemesi olarak sınırlı miktarda kalmaktadır.

290 1.3.1.2. Çimento Pazarı

Çimento, temel olarak beyaz çimento ve gri çimento olmak üzere iki ana ürün grubuna ayrılmaktadır. Gri çimento, inşaat ve alt yapı sektörünün en büyük girdilerinden birisi durumundadır. Beyaz çimento ise daha çok yapıştırıcı ve derz dolgu malzemeleri, mimari ve dekoratif betonlar, prefabrik dış cephe panelleri, prekast elemanları üretiminde kullanılmaktadır. Bu bakımdan beyaz çimentonun kullanım alanı ve miktarı gri çimentoya oranla çok azdır.

300 Beyaz ve gri çimentonun (özellikle bunların girdisi konumundaki klinkerin) üretim süreçleri birbirinden ayrı yürütülmekte olup, bunların arz ve talep bakımından ikame olması söz konusu değildir. Bu bakımdan bu iki çimento türünün ayrı pazarlar olarak ele alınması gerekmektedir.

310 Çimento türleri ile ilgili bir diğer ayrım ise "torbalı" ve "dökme" olmak üzere pazarlama yöntemi açısından yapılmaktadır. Ayrıca, içerisindeki katkı maddesine göre de çeşitli ürün gruplarına (PKÇ 32,5, PÇ 42,5 gibi) ayrılmaktadır. Ancak, gri çimento üreten bir fabrikanın tüm bu ürünleri üretebilmesi, yani söz konusu ürünlerin arz bakımından birbirine ikame olması nedeniyle dosya kapsamında alt pazar tanımı yapılmasına gerek bulunmadığı, yoğunlaşmanın gerçekleşeceği pazarın "(gri) çimento pazarı" olarak ele alınabileceği kanaatine varılmıştır.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

I.3.2.1. Barit Pazarı

Türkiye sınırları içerisinde barit pazarı bakımından rekabet koşullarını etkileyecek bölgesel farklılıklar olmaması sebebiyle ilgili coğrafi pazar “Türkiye Cumhuriyeti” olarak belirlenmiştir.

320 I.3.2.2. Çimento Pazarı

Çimentonun yükte ağır pahada hafif niteliği, ürünün ekonomik olarak satılabildiği bölgeyi sınırlandırmaktadır. Söz konusu bölgeyi, büyük ölçüde nakliye masraflarının ürünün fiyatına ve/veya toplam maliyetine oranı belirlemektedir. Bu bölgenin dışına çimento satılması, nakliye masraflarını artırmakta, bu da karlılığı ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle, çimento sektörünü konu alan rekabet hukuku incelemelerinde ilgili coğrafi pazar, genellikle fabrikanın bulunduğu yerden esas olarak 250-300 km ile çevrelenen alan dikkate alınarak bölgesel seviyede belirlenmektedir. Bu çerçevede, fabrikanın bulunduğu ilden en çok satış yapılan iller ve fabrikanın bulunduğu ile en çok satış yapan tesislerin bulunduğu iller önem arz etmekte, bu bölge genellikle 250-300 km ile çevrelenen alan ile örtüşmektedir. Rekabet Kurulu’nun önceki kararlarında il tüketiminin %10’undan fazlasının karşılanması veya satışların firmanın toplam satışları içerisinde %10’dan fazla olması durumları “en çok satış” olarak kabul edilmiştir.

Bu çerçevede, Antalya’da en çok satış yapılan illerin tespitinde öncelikle, Antalya’da faaliyet gösteren Özgür Çimento ile Adoçim’in satışları dikkate alınmak durumundadır. Özgür Çimento ve Adoçim’den gelen bilgi yazılarında her iki şirketin de Antalya ili dışında satışının bulunmadığı belirtilmiştir.

340 Öte yandan, Antalya’ya en çok satış yapan fabrikaların bulunduğu iller Tablo 6’da yer almaktadır. Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği (TÇMB)’nin 2007 yılı verilerinin henüz tamamlanmamış olması ve bu sebeple il tüketimlerini karşılama oranlarına ulaşmakta daha sağlıklı olması sebebiyle Tablo 6, 7, 8’de TÇMB’nin ve TÇMB verilerinden farklılık arz etmesi durumunda ise şirketlerin kendi 2006 yılı verilerinden faydalanılmıştır. Bunun gibi, 2007 yılında özelleştirme sürecine girilmesinin de etkisiyle Özgür Çimento’nun yurt içi satışlarının yarı yarıya düşmüş olması nedeniyle 2006 yılı verileri Antalya içi üretimi göstermesi bakımından daha gerçekçi nitelik arz etmektedir.

Tablo 6: Antalya’ya En Çok Satış Yapan Fabrikaların Bulunduğu İller

Fabrika	Satış Miktarı (ton)	Antalya Tüketimini Karşılama Oranı ¹ (%)	Fabrikanın Satışları İçindeki Payı (%)
As Çimento-Burdur	(.....)	(.....)	(.....)
Konya Çimento-Konya	(.....)	(.....)	(.....)
Göлтаş-Isparta	(.....)	(.....)	(.....)
Denizli Çimento-Denizli	(.....)	(.....)	(.....)
Oyak Adana-Adana	(.....)	(.....)	(.....)
Çimsa-Mersin	(.....)	(.....)	(.....)
Batisöke- Söke Aydın	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	2.696.842	---	---

¹ TÇMB verilerine göre Antalya ilinin 2006 yılı çimento tüketimi 1.449.230 ton olarak gerçekleşmiştir. Ancak bu miktarın içine Adoçim ve Özgür Çimento ile As Çimento’nun satışları dahil edilmemiştir. Tabloda, bu satışlar dahil edilerek Antalya’daki tüketim oranları hesaplanmıştır.

350

Tablo 6'daki verilere göre Antalya'ya en çok satış yapan fabrikaların bulunduğu iller sırasıyla Burdur (As Çimento), Konya (Konya Çimento), Isparta (Göлтаş) ve Denizli (Denizli Çimento)'dir.

Burdur'da faaliyet göstermekte olan As Çimento'nun satış yaptığı iller ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 7: As Çimento'nun En Çok Satış Yaptığı İller

İller	Satış Miktarları (Ton)	İldeki Tüketim Miktarı (ton)	İldeki Tüketime Oranı (%)	Satışlar İçindeki Payı (%)
Antalya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Burdur	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Denizli	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Muğla	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aydın	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Isparta	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Konya	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ankara	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam yurt içi satış	979.185	----	----	---

360

Tablodaki verilere göre As Çimento, Burdur dışında en çok satışı Antalya'ya gerçekleştirmiştir. Denizli'ye yapılan satışlar, toplam içinde %1'i teşkil etse de şehir tüketiminin %12,2'sini oluşturmaktadır. Şirketin satışları açısından dikkat çekici olan, Burdur Isparta arası mesafe 51 km ve Burdur Ankara arası 422 km olduğu halde Ankara'ya yapılan satışlar çok daha fazladır. 2007 yılında da iki şehre yaklaşık aynı miktarda satış gerçekleşmiştir. Bu durumun iki şehrin çimento tüketimleri arasındaki farktan ve As Çimento'nun sahip olduğu arz fazlasından kaynaklanmış olabileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Ankara'nın çimento tüketimi 3.184.796 ton iken Isparta'nınki 305.090 tondur. Çimento tüketiminde önemli pay sahibi olan Antalya, şirketin satışlarında %67,7 gibi büyük çoğunluğu teşkil etmektedir.

370

TÇMB verilerine göre Burdur'a satış yapan fabrikaların bulunduğu iller aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 8: Burdur'a Satış Yapan Fabrikaların Bulunduğu İller

İller	Miktar (Ton)	Satışın Tüketime Oranı (%)	Fabrikanın Toplam Satışları İçindeki Payı (%)
As Çimento-Burdur	(.....)	(.....)	(.....)
Göлтаş-Isparta	(.....)	(.....)	(.....)
Konya Çimento-Konya	(.....)	(.....)	(.....)
Batısöke-Aydın Söke	(.....)	(.....)	(.....)
Afyon Çimento-Afyon	(.....)	(.....)	(.....)

Burdur'a As Çimento dışında sadece Isparta'dan önemli miktarda satış olduğu görülmektedir.

Yukarıda yer verilen tespitler çerçevesinde;

- Antalya'dan dışarıya satış olmadığı,
- Antalya'ya Burdur, Konya, Isparta ve Denizli'den satış olduğu,
- Burdur'a sadece Isparta'dan satış olduğu
- Burdur'dan As Çimento tarafından yapılan satışların %67,7'sini yine Antalya'nın oluşturduğu ortaya çıkmaktadır.

380

Satışların Antalya'ya tek yönlü olarak gerçekleşmesinde, Antalya'da bulunan Adoçim'in ve Özgür Çimento'nun kapasitelerinin görelî olarak düşüklüğü bir etken olsa da Antalya'nın, etrafındaki 250-300 km uzaklıktaki şehirlerden çok daha fazla çimento tüketimine sahip olması esas önemli sebeptir. Aşağıda Antalya, Burdur, Konya, Isparta ve Denizli'nin 2006 yılı çimento tüketimleri sunulmaktadır.

390

Tablo 9: 2006 Yılı Çimento Tüketim Rakamları

Şehir	Tüketim Miktarı (Ton)
Antalya	1.449.230
Burdur	40.909
Konya	956.278
Isparta	305.090
Denizli	571.231

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında; ikinci ilgili coğrafi pazar özelleştirmeye tabi teşebbüsün faaliyet gösterdiği ve yoğunlaşmanın asıl hissedileceği "Antalya ve çevresi" olarak tespit edilmiştir.

I.4. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.4.1. 1998/4 Sayılı Tebliğ'in 2. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

400

1998/5 sayılı Tebliğ ile değişik 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na Yapılacak Ön bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 2. maddesinde; "...bir teşebbüsün ortaklık paylarının ya da diğer hak ve araçların tümünün veya bir kısmının teşebbüsün üzerindeki kontrolü değiştirecek ya da karar organlarını etkileyecek şekilde yahut mal veya hizmet üretimine yönelik birimlerin özelleştirme yolu ile her türlü devri'nin Tebliğ kapsamında olduğu belirtilmektedir.

410

Dosya konusu işlemde, Barit Öğütme Tesisi'nin tüm mal varlığı ve arazisinin özelleştirilmesinin söz konusu olması sebebiyle söz konusu işlem 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir işlemdir.

I.4.2. 1998/4 Sayılı Tebliğ'in 3. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

420

İlgili Tebliğ'in 3. maddesinde, özelleştirilecek teşebbüs ya da mal veya hizmet üretimine yönelik birimin ilgili ürün piyasasındaki pazar payının %20'yi veya cirosunun 20 milyar YTL'yi aşması ya da bu eşikler aşılmaya bile özelleştirilecek olan teşebbüsün hukuki veya fiili imtiyazlara sahip olması halinde, ihale şartlarının kamuoyuna duyurulmasından önce Rekabet Kurumu'na ön bildirimde bulunulacağı bildirilmektedir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 08.10.2007 tarih ve 6684 sayı ile intikal eden Barit Öğütme Tesisi'nin özelleştirilmesi sürecinde Rekabet Kurumu'na ön bildirimde bulunulup bulunulmaması gerektiği hakkında görüş isteme yazısında; Barit Öğütme Tesisi'nin barit üretmek amacıyla kurulmuş olsa dahi burada hiç barit üretilmediği, tesisin Özgür Çimento'ya kiralandığı ancak kira süresinin sona ermesi veya sözleşme süresi içinde özelleştirilmesi durumunda ilave edilen makine, ekipman ve sistemlerin sökülerek orijinal haliyle tesisin devredileceği

430 belirtilerek söz konusu tesisin özelleştirilmesinin 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında ön bildirim tabi olup olmadığı hakkındaki tereddüt ifade edilmiştir.

Söz konusu yazıya cevaben gönderilen yazıda özetle; 1998/4 sayılı Tebliğ’de hangi özelleştirme işlemlerinin ön bildirim tabi olduğunun düzenlendiği ve özelleştirilecek teşebbüsün ilgili ürün pazarında herhangi bir cirosunun veya imtiyazının bulunmaması halinde işlemin ön bildirim tabi olmayacağı, söz konusu işlemin ön bildirim tabi olup olmayacağına da bu çerçevede değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ancak, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’nın Kurumumuza bir ön bildirim başvurusu olmamıştır. Bununla birlikte, barit sektörü açısından tesisin üretiminin olmaması ve çimento sektörü açısından Özgür Çimento’nun pazar payı ve ciro rakamlarının Tebliğ’de 440 öngörülen eşikleri aşmaması nedenleriyle işlemin ön bildirim tabi olmadığı anlaşılmaktadır.

I.4.3. 1998/4 Sayılı Tebliğ’in 5. ve 7. Maddeleri Açısından Yapılan Değerlendirme

1998/4 sayılı Tebliğ’in “İzin Başvurusuna Tabi Özelleştirme Yolu ile Devralmalar” başlıklı 5. maddesine göre; “*Bu Tebliğ uyarınca Rekabet Kurumu’na ön bildirimde bulunulması zorunlu olan özelleştirme yolu ile devralma işlemlerinde ve ön bildirim tabi olmamakla birlikte bu Tebliğ kapsamında olan özelleştirme yolu ile devralma işlemi taraflarının ilgili ürün piyasasındaki, toplam pazar paylarının %25’i veya 450 cirolarının yirmi beş trilyon Türk Lirasını aşması halinde; devralma işlemlerinin hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kurulu’ndan izin alınması zorunludur*”. Aynı Tebliğ’in 7. maddesinde 1997/1 sayılı Tebliğ’in bu Tebliğ’e aykırı olmayan hükümlerinin özelleştirme yoluyla devralma işlemleri uygulamalarında devam edileceği belirtilmektedir. Bu çerçevede öncelikle barit pazarı değerlendirildiğinde, devre konu Barit Öğütme Tesisinde barit üretilmemesi ve devralan taraf olan As Çimento’nun barit pazarında herhangi bir faaliyeti olmaması nedeniyle, eşiklerin aşılmadığı görülmektedir. Diğer taraftan çimento pazarı ele alındığında, tek başına As Çimento’nun cirosunun (2007 yılı için (..... YTL) dahî 25 milyon YTL eşliğini aşması bakımından ilgili işlem, Rekabet Kurulu’nun iznine tabi bir nitelik arz 460 etmektedir.

I.4.4. 4054 sayılı Kanun’un 7. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

I.4.4.1. Özelleştirme İşlemi Sonrası Pazar Yapısı

Özelleştirme işlemi, Antalya ve çevresi çimento pazarında faaliyet gösteren ve pazarda %5 civarında bir paya sahip olan bir oyuncunun pazardan çıkması sonucunu doğuracaktır. Aşağıda, özelleştirme işlemi öncesinde yukarıda tespit edilen ilgili coğrafi pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar payları sunulmaktadır. Pazar paylarının elde edilmesinde “Antalya ve çevresi”ne satış yapan teşebbüslerin bu 470 coğrafi pazardaki toplam tüketim/satışlar içindeki oranlarına bakılmıştır.

Tablo 10: Özelleştirme Öncesi Antalya ve Çevresi Çimento Pazarı Satış Miktar. ve Pazar Payları (2006)

Teşebbüs	Satış Miktarı (ton)	Antalya Tüketimini Karşılama Oranı ² (%)
As Çimento	(.....)	(.....)
Konya Çimento	(.....)	(.....)

² TÇMB verilerine göre Antalya ilinin 2006 yılı çimento tüketimi 1.449.230 ton olarak gerçekleşmiştir. Ancak bu miktarın içine Adoçim ve Özgür Çimento ile As Çimento’nun satışları dahil edilmemiştir. Tabloda, bu satışlar dahil edilerek Antalya’daki tüketim oranları hesaplanmıştır.

Göлтаş	(.....)	(.....)
Adoçim	(.....)	(.....)
Denizli Çimento	(.....)	(.....)
Özgür Çimento	(.....)	(.....)
Oyak Adana-Adana	(.....)	(.....)
Çimsa-Mersin	(.....)	(.....)
Batisöke- Söke Aydın	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)

İşlem sonrasında As Çimento'nun devredilen tesislerde üretim yapmaması halinde mevcut satış rakamlarından Özgür Çimento'nun satışlarının çıkarılarak toplam satışlar üzerinden payların yeniden hesaplanması durumunda, As Çimento'nun pazar payı %25,8'e, Adoçim'in payı %15,1'e ve toplam payları %40,9'a yükselecektir. Özgür Çimento'nun ekipmanlarını almaları ve en az onun kadar üretim yapmaları durumunda ise As Çimento'nun pazar payı toplamı % 29,55 olacaktır. Adoçim'in payı ile birlikte bu oran %43,95'e yükselmektedir.

480

Diğer yandan, ilgili coğrafi pazarlarda bulunan tesislerin kapasiteleri açısından yapılacak değerlendirmede ise aşağıdaki tespitlere ulaşılmaktadır.

Tablo 11: Burdur, Isparta, Konya, Denizli ve Antalya'daki Fabrikaların Kapasiteleri

Tesis	Kapasitesi (ton/yıl)
As Çimento	(.....)
Konya Çimento	(.....)
Göлтаş-	(.....)
Denizli Çimento	(.....)
Adoçim	(.....)
Özgür Çimento	(.....)
Toplam	(.....)

Tek başına As Çimento'nun toplam kapasite içindeki payı, %26,49 iken Özgür Çimento ile birlikte %28,1 ve Adoçim ile Özgür Çimento'yla birlikte %33,1'dir.

490

As Çimento yetkilisi Bekir Güven BERK ile yapılan telefon görüşmesine istinaden Kuruma gönderilen yazıda yer verilen bilgilere göre As Çimento'nun *"halen kurulmakta olan ve Haziran 2008'de devreye girmesi planlanan iki adet çimento değirmeni ile yıllık çimento üretim kapasitesi, 5.000.000 tona ulaşacaktır."* Bu durumda coğrafi pazardaki toplam kapasite ve ilgili teşebbüslerin payları aşağıdaki şekilde olacaktır. Söz konusu payların hesaplanmasında Özgür Çimento'nun kapasitesinde herhangi bir artırımın yapılmadığı durum veri olarak alınmıştır.

<u>Toplam kapasite</u>	<u>14.081.000 ton/yıl</u>
As Çimento'nun payı	%35,5
As ile Özgür Çimento	%37,2
As, Özgür ve Adoçim	%42,2

500

Taraflar başlığında belirtildiği üzere, Adoçim ile Titan arasında Muğla'da kurulması planlanan ortak girişim işlemine Rekabet Kurulu'nun 20.3.2008 tarih ve 08-25/259-86 sayılı kararı ile izin verilmiştir . 2010 yılında faaliyete geçirilmesi planlanan çimento fabrikası ile Antalya, Burdur ve Muğla üçgenindeki çimento tesisleri arasında organik bağ olacaktır. Muğla-Antalya arası 313 km, Muğla-Burdur arası 241 km'dir. Söz konusu tesisin kurulması ile As Çimento ile Adoçim'in bölgedeki toplam çimento üretim kapasitesi içindeki payları %42,2'nin de üzerine çıkacaktır.

510 Batı Akdeniz Bölgesi çimento pazarına yönelik olarak Kurulun vermiş olduğu önceki kararlarda bölgede arz fazlası olduğu belirtilmektedir. Bu durumun bir göstergesi, As Çimento'nun Burdur'dan 422 km uzaklıktaki Ankara'ya satışları bulunurken Ankara ve civarından bölgeye herhangi bir satışın yapılmamasıdır. Hem planlanan hem de devam etmekte olan kapasite artırımları ile bölgedeki arz fazlası daha belirgin hale gelecek, As Çimento ve Adoçim arasında bulunan organik bağ sebebiyle yoğunlaşma bu teşebbüsler açısından söz konusu olacaktır.

520 Bölgedeki kapasite fazlasının değerlendirilmesinde ihracat oranlarına bakılması faydalı olacaktır. Dosya mevcudu belgelere göre, Göltaş'ın satışlarının %(...)’ü, As Çimento'nun %23,2’si ve Özgür Çimento'nun %14,8’i ihracat şeklinde gerçekleşmiştir. As Çimento yetkilisi Bekir Güven BERK tarafından yapılan açıklamada 2008 yılı için ihracat bağlantılarının mevcut durumda 1.7 milyon tona ulaştığı, bütün bağlantıların peşin nakit veya akreditif açmak suretiyle kesinleştirildiği, yeni bağlantılarla ve spot satışlarla ihracat rakamının 2.5 milyon tona ulaşmasının planlandığı, bu durumda ihracat kolaylığı bakımından limana yakın olması ve limana yakın bir yerde imalat ve depolama tesislerinin varlığının gemileri hiç boşta bekletmeden yüklemek için Sümer Holding tesislerinin alınmasının planlandığı belirtilmektedir. Barit Öğütme Tesisleri'nin As Çimento tarafından alınması halinde tesisin ihracat ağırlıklı olarak kullanılacağı varsayılsa dahi Rekabet Kurulu'nun 3.10.2006 tarih ve 06-69/930-267 sayılı kararında Ado Beton'da yapılan incelemeler sırasında elde edilen “Göltaş Çimento ile yeni klinker alım anlaşması çerçevesinde yeni değerlendirmeler” başlıklı belgede yer alan ifadeler, dosya kapsamında değerlendirilen özelleştirme işlemi açısından dikkate alınması gerekli hususlar içermektedir:

540 “...Olması Gereken Strateji: Batı Akdeniz pazarında mücadelelerin en sonunda ekonomik sebeplerden dolayı %90’lık hakimiyet Göltaş ile Ado Çimento eline geçecektir. Diğer fabrikalar ya çekilecekler ya da etkinlikleri kalmayacaktır. Ado Çimento, klinker entegre yatırımına hız vermesinden dolayı 1.5-2 yıl içerisinde tamamlayacaktır. Dolayısıyla ana üretici olacak, pazarda hakim rol oynayacaktır. Ado Çimento'nun yatırımının tamamlanmasından sonra iki fabrika zaten mecburen pazar ittifakı yapmak durumunda olacaktır. Hem iç piyasada hem de dış piyasada birlikte hareket edeceklerdir. Tıpkı Çimentaş-Batiçim beraberliği ya da Çimsa-Adana beraberliği ya da İstanbul fabrikalarının birlikte paralel hareket etmeleri örnekleri gibi. Birbirlerini sevmeseler bile iç ve dış piyasada birlikte davranış sergilemektedirler...”

Göltaş ile Ado Beton arasındaki söz konusu yazışmadaki ifadeler çerçevesinde Batı Akdeniz Bölgesinde Ado (As Çimento) ile Göltaş'ın birlikte hakim duruma gelme şüphesine yol açmaktadır.

550 I.4.4.2. Özgür Çimento Tarafından Yapılan Şikayet

Özgür Çimento yetkilisi Cem ÖZGÜR tarafından özelleştirme işlemine yönelik olarak yapılan şikayet dilekçesinde aşağıdaki hususlara yer verilmektedir;

“Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 10.01.2007 tarihinde Antalya ilinde üretim yaptığımız tesisin satışını ihale yoluyla yapmış ve Sümer Holding A.Ş. mülkiyetindeki tesis, nihai pazarlık görüşmesi sonucunda satış yapılmıştır. İhaleye dört firma katılmış ve görüşme sonucunda 5.565.000 ABD Doları ile oldukça irrasyonel olan en yüksek teklifi AS Çimento Sanayi Ticaret A.Ş. vermiştir..... Alan firma, As Çimento ile Adoçim aynı

560 ekonomik birlik içinde yer aldığından Antalya merkez pazarında çimentoda hakim duruma geleceklere gibi hazır betondaki paylarını da önemli ölçüde arttırabileceklerdir. Ayrıca, başta Denizli Çimento olmak üzere pazarda payı olan diğer kuruluşlarla birlikte hakim durum yaratacakları kesindir. Bu da pazarda rekabetçi yapıyı bozacaktır. Satışa konu olan her ne kadar gayrimenkul ve barit öğütme makineleri olsa da tesisin Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca da esasında çimento üretim tesisi olarak görüldüğü ve halen çimento üretimi yapıldığı da gerçektir. Yapılan ihale sonucunda 70 km mesafede kurulu, aynı aile fertlerine ait Adoçim'in çimento üretimiyle birlikte direkt olarak Antalya merkez çimento piyasasının %50'sini kontrol eden tüzel kişilik haline gelecektir.

570 Özelleştirme suretiyle satışı yapılan işletmede, yalnız çimento üretimi değil aynı zamanda hazır beton tesisi de vardır...Ağır sanayi ürünü olarak çimentonun yükte ağır pahada hafif niteliğiyle birlikte ekonomik olarak satılabildiği bölgenin bir hinterland oluşturarak belli bir uzaklığı geçmemesi, daha uzağa nakliye edilmesi halinde nakliye maliyetinin çok yükselerek karlılığı ortadan kaldırması nedeniyle çimento pazarı satış yapılabilen hinterland göz önüne alınarak belirlenmektedir. ...Avrupa Birliği ve Türk rekabet hukuku otoriteleri 250-300 km'lik uzaklıkları çimento ilgili ürün pazarı için coğrafi pazarın sınırlarını çizen tespitlerinde temel almaktadır. Ancak 1999 yılından beri Avrupa ve dolayısıyla Türkiye benzin/mazot fiyatı belirlemede emsal alınan Brent Petrol'ün varil başına Euro fiyatı 1999 yılında 22 Euro iken bugün 77 Euro'dur. Bizce 580 bu gelişmelerden ötürü 250-300 km'lik yarıçap en iyi ihtimalle 200-250 km arasına gerilemiştir.

Bu kuralı yerleşkeler için uygularsak, Antalya ili nüfusunun yaklaşık %50'sinin yaşadığı Antalya merkez ilçesinin 250 km yarı çapında 4 adet çimento üretim tesisi bulunmaktadır:

Göлтаş (Isparta)- Antalya'ya mesafesi	129 km
As Çimento- Antalya'ya mesafesi	84 km
Ado Çimento- Antalya'ya mesafesi	5 km
Özgür Çimento- Antalya'ya mesafesi	5 km

590

İhaleyi alan firma olan As Çimento firmasının Burdur Bucak'ta kurulu 1,150.000 ton çimento üretme kapasitesine sahip fabrikası bulunmaktadır. Firmanın çoğunluk ortakları Adem SAK ve Cem SAK'tır. Firmayı murahhas aza olarak temsil etmeye yetkili kişi Adem SAK'tır. İkinci tesis Adoçim Çimento'ya aittir. Bu tesisin çoğunluk hissesi Adem SAK'ın oğulları olan Cem SAK ve Mustafa SAK'ındır. Görüldüğü üzere As Çimento ile Adoçim ayrı şirket olmalarına rağmen aynı ekonomik birlik içinde ve aynı ailenindir....Dördüncü şirket olan Göлтаş Çimento A.Ş. ise TMSF denetim ve yönetimi altındadır. Söz konusu dört teşebbüsün toplam pazar payı neredeyse %100 ve geri kalan 2 teşebbüs olan Konya Çimento ve Denizli Çimento'nun toplam pazar payları 250 km'den daha uzak oldukları için kayda değer olmadığı tahmin edilmektedir. Denizli Çimento fabrikası 280 km, Konya Çimento fabrikası ise 325 km mesafededir. Bu çerçevede hakim duruma yönelik analizlerin söz konusu 4 teşebbüs üzerinden yapılması daha sağlıklı bir sonuca ulaştıracaktır. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından çimento tesisi olarak değerlendirilen tesisine As Çimento hariç başvuran klinker üreticisi bulunmamaktadır. Özgür Çimento geçmişte kartele karşı hareket ederek Rekabet Kurumu'na şikayette bulunmuştur. As Çimento ve Adoçim'in ortaklık yapılarında ciddi benzerlikler bulunmaktadır, ayrıca baba ve oğulları şeklinde bulunan 1. derece kan bağından ötürü paralel hareket etme potansiyeli ve kazancı olduğu ortadadır. Nitekim Cem SAK ve Mustafa SAK 2006 yılına kadar As Çimento 600

610 *şirketinde yönetim kurulu üyesi olarak yer almışlardır. Ayrıca Adoçim Çimento Özelleştirme İdaresinden ihale şartnamesi bile almamıştır. Kendi piyasasında son dönemdeki gelişmeyi takip etmemesi dikkat çekicidir. As Çimento, Özgür Çimento'nun da tesisini alarak direkt ve indirekt olarak Antalya ili üretim kapasitesinin %50'sini tahmini satış hacminin de %46.9'unu kontrol etme fırsatını elde edecektir. Bu sayede As Çimento piyasayı çok ciddi şekilde kontrol altına alacak ve bir oyuncuyu eksiltmiş olacaktır.*

620 *Aile içi bağların ne ölçüde güçlü olduğunu göstermesi bakımından 13.03.2005 tarihli Akşam Gazetesi'nde çıkan yazıda Mustafa SAK, "...bizim ailede herkes işini iyi yapmaya çalışıyor. Herkes kendi markasını kendi yaratıyor. Eğer bir fabrikada sen finansa, sen üretime bak dediğin zaman kuvvetler ayrılığı çıkıyor. Almanya'da 150-200 yıllık şirketler var. Koskoca Türkiye Cumhuriyeti'nde asırlık şirket bir elin parmaklarını geçmez. Bugün Türkiye'ye bırakın üçüncü kuşağı, ikinci kuşağa bile geçen şirket sayısı çok az. Koç'lar, Sabancı'lar bile yeni devrediyor. Biz Türkiye'de üçüncü kuşağa geçen nadir ailelerden biriyiz." açıklamasında bulunmuştur.*

630 *Satışa konu arsa, bina ve tesislerin üç tarafı Elektrometalurji A.Ş. tarafından çevrilidir. Yani söz konusu 17 dönüm yer Elektrometalurji'nin 350 dönüm arazisinin içine bir bıçak gibi saplanmaktadır. Bu şirket, kendi çok büyük arazisinin rantını doğrudan ilgilendiren tesisler ve arsası için sadece 1,000,000 ABD Doları civarında bir teklifte bulunmuştur. As Çimento'nun teklifi Elektrometalurji'nin beş misline yakındır.*

640 *Tesisler imarsız ve plansız bir arazi üzerine kurulmuştur. Bu durumu açıkça dile getiren doküman ihale şartnamesinde mevcuttur. Ayrıca tesislerin izinleri Özgür Çimento adına alınmıştır, çimento üretim makineleri de Özgür Çimento'nun demirbaşdır....Tesisin konumu ve arazinin imarsız olması sebebiyle yeni gelecek şirketin tekrar üretim izni alamayacağını ilgili belediye beyan etmiştir. Başka bir deyişle tesisin el değiştirmesi halinde çimento veya barit üretimine son verilmesi kaçınılmazdır....As Çimento'nun satışa konu aktifleri gerçek ederinin çok üstünde alma girişiminin tek hedefi vardır; çimento pazarında söz dinlemez bir oyuncunun eksiltmesidir...Ado ve As Çimento, geçmişte özellikle Denizli Çimento ile pazar paylaşımı protokolleri hazırlamışlardır. Bu durum Rekabet Kurulu'nun 06-69/930-267 sayılı kararında yer almıştır."*

650 *Bunlara ek olarak, Cem ÖZGÜR ile raportörlerin yaptığı görüşmelerde; çimento pazarında 500.000 tonluk kapasite ile fiyatın 1\$ aşağıya çekilerek 10.000 tonluk kapasiteli pazarın altüst edilebileceği ve piyasa fiyatının etkilenebileceği, Antalya pazarında kendi rolünün bu olduğu, As Çimento ile Adoçim'in bu bölgede kendi hazır beton tesisleri olduğu, çimento üreticisinin kendi beton tesisini kurunca betonu daha ucuza üretebilip çimentoyu dışarıdan alan bağımsız hazır beton üreticilerini yıkıma uğrattığı belirtilmiştir.*

I.4.4.3. Bir Teşebbüsün Hakim Durum Yaratmasına İlişkin Değerlendirme

660 *Satış işlemi sonrasında As Çimento, Adoçim ve Özgür Çimento'nun ilgili coğrafi pazardaki payı %(...)’e, mevcut kapasite içindeki payı %(...)’e, Haziran 2008’de tamamlanması planlanan kapasite artırımını ile %(...)’ye ulaşacaktır. Kapasite artırımını ertesinde satışların artacağını, bu anlamda pazar payı ve/veya gücünün artacağını öngörmek mümkündür. 2010 yılında faaliyete geçmesi planlanan Muğla’daki fabrikanın satışları ile bu oranlar daha da yükselecektir.*

Pazarın genel yoğunlaşma oranı incelendiğinde, pazarda faaliyet gösteren en büyük 4 firma ele alındığında (As Grubu, Konya Çimento, Göltaş ve Denizli Çimento) CR4'ün işlem öncesinde %(...); Özgür Çimento'nun satışları çıkarılarak yapılacak işlem sonrası CR4'ün %(...); Özgür Çimento'nun satışları As Grubu'na dahil edilecek işlem sonrası CR4'ün ise %(...) civarında olduğu görülmektedir.

670 Pazar görüldüğü üzere, halihazırda sıkı bir oligopolistik yapı sergilemekte, işlem sonrasında ise bu yapı biraz daha güçlenmektedir. Devir işlemi öncesinde, Özgür Çimento'nun 1\$'lık indirim ile bütün piyasada rakiplerinin fiyatlarının düşmesine neden olduğu bilinmektedir. Bu durumda, işlem öncesi As Grubu'nun %(...) civarındaki toplam payına rağmen rakibi olan Özgür Çimento'dan bağımsız davranabildiğini ve dolayısıyla hakim durumda olduğunu söylemek mümkün değildir.

680 Bu durum, 3.10.2006 tarih ve 06-69/930-267 sayılı Kurul kararında yer verilen hususlar ve Cem ÖZGÜR tarafından yapılan şikayette dile getirilen pazardaki fiyat kırıcı oyuncunun piyasadan çıkacak olması, çimento ile hazır beton arasında var olan ilişki sebebiyle bölgedeki bağımsız hazır beton üreticilerinin durumdan zarar göreceği iddiaları çerçevesinde değerlendirildiğinde; dosya konusu özelleştirme işleminin Barit Öğütme Tesisi'nin As Çimento'ya satılması durumunda ilgili pazarlarda koordinasyon riskini artıracak ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Bununla beraber, As Grubu'nun piyasadaki iki önemli rakibi olan Konya Çimento ve Göltaş'ın toplam %(...) civarında bir payı olduğu değerlendirildiğinde, mevcut pazar yapısı içinde As Grubu'nun rakiplerinden bağımsız hareket edebilecek bir güce sahip olmayacağı, dolayısıyla tek başına hakim duruma gelmeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

690 Bununla beraber, piyasanın sıkı oligopolistik yapısı ve As Grubu ile Göltaş arasındaki geçmiş pazar davranışları göz önünde bulundurulduğunda, dosya konusu devralma işleminin ilgili pazarda birlikte hakim durumun yaratılmasına neden olabileceği olasılığı çerçevesinde değerlendirme yapılmıştır.

I.4.4.4. Birden Fazla Teşebbüsün Hakim Durumda Olmasına (Birlikte Hakim Durum) İlişkin Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde *"bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde ...hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır."* denilmek suretiyle birlikte hakim duruma atıf yapılmaktadır.

700 Avrupa Komisyonu'nun Yatay Birleşmelere İlişkin Kılavuzunda yer aldığı üzere, birleşme ve devralmaların piyasalarda birlikte hakim durum ya da işbirliği etkisi yaratabilmesi için, teşebbüslerin işbirliğinin şekli konusunda ortak bir anlayışa sahip olabilmelerine imkan veren bir pazar yapısının varlığı gerekmektedir. Buna ilaveten işbirliğinin sürdürülebilir olması için üç koşul belirlenmiş ve birlikte hakim durum/işbirliğinin varlığı için tüm koşulların sağlanması öngörülmüştür. Bu koşullar

- Gizli işbirliği içindeki firmaların işbirliğine uygun davranışlarının piyasadan takip edilebilir olması,
- İşbirliğinden sapma olduğu takdirde caydırıcı mekanizmaların varlığı ve uygulanabilirliği ve

- 710 - Piyasada müşteriler, mevcut ya da potansiyel rakipler gibi işbirliğinin tarafı olmayan ancak işbirliğinin beklenen sonuçlarını tehlikeye atmayan tarafların bulunmasıdır.

Yukarıda yer alan kriterler dikkate alınarak, dosya konusu Antalya ili ve çevresi çimento pazarında birlikte hakim durum veya teşebbüsler arası etkileşimin varlığı açısından inceleme yapılmıştır.

1.4.4.4.1. İlgili Pazardaki Oyuncuların Sayısı

- 720 İlgili pazarda faaliyet gösteren firmaların az sayıda olması söz konusu teşebbüslerin gizli bir anlayışa-işbirliğine ulaşmalarını ve bunu uzun bir süre muhafaza etmelerini kolaylaştırmaktadır.

730 As Çimento'nun Barit Öğütme Tesisi'ni alması ile Antalya merkezde faaliyet gösteren şirketler sadece As Çimento ve Adoçim olacaktır. Bu durumda Antalya merkezde üretim yapan oyuncu sayısı teke inecektir. Öte yandan, ilgili coğrafi pazar bölümünde de açıklandığı üzere, dışarıdan Antalya'ya satış yapan firmaların bulunduğu iller sırasıyla Burdur, Konya, Isparta, Denizli, Mersin ve Aydın-Söke'dir. Burdur'da faaliyet gösteren firma As Çimento'dur. Dolayısıyla Antalya ili çimento pazarında rekabet yaratmak açısından bu ilin dikkate alınmaması gerekmektedir. Bunun gibi, Mersin, Söke ve Adana'dan yapılan satışlar hem şehir tüketiminin hem de fabrika satışlarının %10'undan azına tekabül etmektedir, diğer bir ifadeyle, bu satışların Antalya pazarında rekabetçi baskı yaratmak bakımından güçleri zayıftır. Bu açıdan Konya, Isparta ve Denizli illerindeki firmalar ön plana çıkmaktadır. Böylece, As ve Özgür Çimento ile birlikte toplam 5 çimento firmasının olduğu (Konya, Göltaş, Denizli, As, Özgür) ve satış işlemi ile bu sayının 4'e ineceği görülmektedir. Aşağıda, Antalya'ya yapılan satışlar gösterilmektedir. Tablodan da görüldüğü gibi, Antalya'ya satışların en önemli bölümünü As, Konya ve Göltaş Çimento gerçekleştirmekte, Denizli Çimento bu firmaların yarısı kadar satış yapmaktadır.

740

Tablo 12: Antalya'ya Dışarıdan Satış Yapan Fabrikaların Bulunduğu İller

Fabrika	Satış Miktarı (ton)	Antalya Tüketimini Karşılama Oranı (%)	Fabrikanın Satışları İçindeki Payı (%)
As Çimento-Burdur	(.....)	(.....)	(.....)
Konya Çimento-Konya	(.....)	(.....)	(.....)
Göltaş-Isparta	(.....)	(.....)	(.....)
Denizli Çimento-Denizli	(.....)	(.....)	(.....)
Oyak Adana-Adana	(.....)	(.....)	(.....)
Çimsa-Mersin	(.....)	(.....)	(.....)
Batisöke- Söke Aydın	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)	(.....)

Söz konusu dört fabrikanın pazar payı % (....)'dir. Geriye kalan % (....)'lük pay Batisöke, Çimsa ve Oyak Adana fabrikaları arasında paylaşılmıştır. Bu tesislerin her birinin Antalya ilindeki payı oldukça küçük olup en büyük payı % (....) ile Oyak Adana oluşturmaktadır. Bu bakımdan, birlikte hakim duruma yönelik analizler söz konusu 4 teşebbüs üzerinden yapılmıştır.

750

I.4.4.4.2. Giriş Engelleri

İktisat literatüründe, pazara giriş engeli kavramı, endüstriye yeni girecek firmanın katlanmak zorunda olduğu, fakat mevcut firmanın katlanmak zorunda olmadığı üretim maliyeti olarak tanımlanmaktadır. Avrupa Birliği Hukuku uygulamasında sermaye ihtiyacı, dikey entegrasyon, fazla kapasite, ürün farklılaşması ve sınai mülkiyet hakları gibi, piyasaya yeni girecek olan teşebbüsler için zorluk teşkil eden çok çeşitli faktörler giriş engeli olarak nitelendirilmektedir.³

760

Çimento üretiminde; hammadde değirmeninde öğütülen kalker, marn, kil gibi hammaddeler daha sonra fırınlarda belli bir ısıda pişirilerek klinkere dönüştürülmekte, daha sonra klinkerin öğütülmesi ve çeşitli katkı maddelerinin eklenmesiyle çimento elde edilmektedir. Tüm bu aşamaların gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan yüksek miktarda sermaye ihtiyacı ve batık maliyetlerin mevcudiyeti ciddi giriş engellerine yol açmaktadır.

770

Ayrıca, çimento sektöründe, ana işlemin basit olması, ürünün homojen olması ve teknolojinin herkes tarafından uygulanabilir olması sebebiyle, ölçek ekonomilerinin sabit maliyet ve emek maliyetleri üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle, sektöre yeni girecek teşebbüsün fiyat rekabeti yapabilmesi için büyük miktarlarda yatırım ve geniş ölçekte üretim yapması gerekmektedir.

Bir sektördeki arz fazlasının o sektöre giriş açısından bir engel teşkil ettiği açıktır. Talepte bir artış yansasa dahi, ülkemiz çimento sektöründeki kapasite fazlası ve ölçek ekonomilerinden faydalanan firmaların varlığı nedeniyle yeni firmaların pazara girme olasılığı düşük görülmektedir.

780

Dikey entegrasyon açısından bakıldığında ise; klinker, çimento ve hazır beton pazarlarının hepsinde birden faaliyet gösteren entegre teşebbüsler, üretim için gerekli ana girdileri temin etmek için bu teşebbüslere muhtaç olan bağımsız çimento ya da hazır beton üreticileri açısından sıkıntı yaratabildiği gibi, yeni girişlerin önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır.

790

Özellikle torbalı çimento satışının, temel olarak, bayilik sistemi aracılığıyla yapılması ve tek satıcıdan mal alma zorunluluğu getiren bayilik sistemi nedeniyle mevcut dağıtım ağına dahil olmak oldukça zordur. Bu nedenle, çimento pazarına girmek isteyen yeni çimento üreticilerinin yeni bir dağıtım ağı kurması gerekliliği de giriş engeli teşkil etmektedir.

Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, coğrafi pazarda rekabet gücüne sahip olan üretim tesislerinin arz fazlasına sahip olup olmadıkları incelenmiştir.

Tablo 13: Burdur, Isparta, Konya, Denizli ve Antalya'daki Fabrikaların Kapasiteleri

Tesis	Kapasitesi (ton/yıl)
As Çimento	(.....)
Konya Çimento	(.....)
Göлтаş-	(.....)
Denizli Çimento	(.....)
Adoçim	(.....)
Özgür Çimento	(.....)
Toplam	(.....)

³ 19.10.2006 tarih ve 06-77/992-287 sayılı Kurul Kararı.

800 As Çimento'nun Haziran 2008'de pazar payının 5.000.000 tona ulaşacağı, 2010 yılında Muğla'da yeni bir çimento tesisinin faaliyete geçeceği ve 2006 yılında Antalya'nın çimento tüketiminin 1.449.000 ton olduğu göz önüne alındığında, bölgede çimento pazarındaki arz fazlası ortaya çıkmaktadır. Nitekim As Çimento'nun Burdur'dan 422 km uzaklıktaki Ankara'ya satışlarının bulunuyor olması da arz fazlasının bir göstergesidir.

Bu noktada, piyasaya uzun bir süredir yeni firma girişinin olmamasının da bir engel olarak rekabet otoritelerince değerlendirmeye alındığını belirtmek yerinde olacaktır⁴.

810 Dosya konusu coğrafi pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerden Özgür Çimento'nun tesisi Eti Metalurji'den kiralamasının tarihi 26.08.1996'dır. Öte yandan As Çimento ile Adoçim'in kökeni olan Ado Madencilik de 1996 yılında çimento üretmeye başlamıştır. Bu tarihten sonra Antalya pazarına belirgin bir giriş olmamıştır. Adoçim ile birlikte ortak kurulacak olan Muğla'daki çimento tesisi bölgedeki en yeni yatırımdır. Bu yatırımın gerçekleşmesinde yine bölgede faaliyet gösteren teşebbüslerden birinin katkısının bulunduğu dikkate alındığında söz konusu pazarda giriş engellerinin bulunduğu kanısı güçlenmektedir.

Öte yandan, Konya Çimento hariç olmak üzere bölgede bulunan tesislerin klinker, çimento ve hazır beton üretim faaliyetleri göstermeleri piyasaya girişte bir engel yaratabilecek dikey entegrasyonun varlığını göstermektedir.

820 Yukarıda yer verilen açıklamaların ışığında Antalya ili ve çevresi pazarı olarak da nitelendirilebilecek ilgili pazarda "yüksek giriş engellerinin" mevcut olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

1.4.4.4.3. İlgili Ürün Pazarının Özellikleri

Rekabet Kurulu'nun Ege Bölgesi'nde faaliyet gösteren çimento üreticileri hakkında aldığı karardan⁵ bazı bölümlere aşağıda yer verilmiştir:

830 *"Çimento, homojen bir yapı malzemesidir. İlgili ürün pazarı başlığı altında daha detaylı bilgi verildiği üzere, içerisine katılan katkı maddelerine göre bazı farklı özellikler kazandırılabilen, bu durum ürünün kullanım alanında küçük değişiklikler yapmaktadır. Örneğin sülfata dayanıklı çimento (SDÇ), suyla temasında daha iyi mukavemet gösterdiğinden, havuz, baraj gibi inşaatlarda tercih edilmektedir. Çimento türleri arasındaki özellikleri bakımından birbirine benzeyen, ikamesi kolay bir ürün olan çimentonun özelliklerinin farklılaştırılması, dolayısıyla da farklı müşteri kitlesine hitap etmesi ya da farklı fiyatlandırma yapılması oldukça kısıtlıdır. Örneğin sabunda olduğu gibi, kokusu, rengi, ambalajı değiştirilerek farklılaştırılmamaktadır. Ürün özelliklerini daha fazla değiştirme imkanı olmadığından, pazarda rekabet aracı olarak sadece fiyat kullanılmaktadır.*

⁴ Jos. Schlitz Brewing Co. v. United States davasında Mahkeme, ilgili piyasaya 19 yıl boyunca yalnızca tek bir yeni firma girişinin olmasının bir "giriş engeli" teşkil ettiğine hükmetmiştir. Keza, United States v. Healthco, Inc. davasında Mahkeme, son 7 yıl içerisinde piyasaya belirgin bir giriş olmamasını "giriş engeli" olarak değerlendirmiştir.

⁵ 19.10.2006 tarih ve 06-77/992-287 sayılı Kurul Kararı.

840 *Çimento, uzun süre stoklarda durmadığı için üreticiler ve satıcılar bakımından kısa zamanda satışının yapılması gereken bir üründür. Stok ömrü 3 ay olan çimentonun, stokta bu sürenin aşılması durumunda kalitesi bozulur. Bu nedenle sektörde, nisbeten stoklanma süresi uzun olan klinker stoklanmakta, ancak klinkerin de uzun süre stoklanması mümkün olmamaktadır. Sektörde stok süresi kısa olduğundan, talep tahminleri ve ürünün üretiminden itibaren kısa sürede satılması önemlidir.*

850 *Çimento pazarında talebin fiyat esnekliği düşüktür. Talebin fiyat esnekliğini kısaca, talep miktarının fiyat değişimlerine vereceği tepki olarak tanımlayabiliriz. Talebin fiyat esnekliğinin düşük olması durumunda, müşterinin pazarlık gücü zayıftır. Talebin fiyat esnekliği düşükse, satıcıların da fiyat indirimi yapmaları ortak menfaatlerine terstir. Çünkü yapacakları indirimle, bu indirim karşılığında hatta kara geçecekleri talep artışıyla karşılaşmazlar. Bu nedenle de, talep esnekliği ne kadar düşerse, pazarda yapılan fiyat anlaşmalarının kalıcılığı da o kadar muhtemel hale gelebilecektir.*

Teknolojik gelişme, daha önce tatmin edilmemiş ihtiyaçları tatmin edecek yeni ürün veya yeni üretim süreci geliştirilmesine olanak sağlar. Oysa çimento sektöründe enerji ve yakıt tasarrufu sağlayan bazı gelişmeler dışında pek bir teknolojik gelişme yaşanmaz.

860 *Çimento pazarında, üretici fabrikalar belirli dönemlerde fiyat listeleri yayınlayarak fiyatlarını bayilerine ve müşterilerine duyurmaktadır. Ancak genellikle söz konusu fiyat listelerine uyulmamakta, yapılan iskontolarla fiili fiyat daha düşük olmaktadır. Fiyat listelerinin üzerinden yapılan iskontoların oranını ise bölgedeki talebin durumu, çimentosu satılan üretici sayısı, bölgenin rekabetçi olup olmaması ve nakliye mesafesi belirlemektedir. Ortak bayilerin de bulunduğu bir pazar olması dolayısıyla, çimento üreticisi rakiplerin, ortak bayiler ya da diğer çimento müşterilerinden, rakiplerin fiili fiyatlarını çok kısa bir zamanda öğrenmeleri mümkündür. Bu nedenle, az sayıda üreticinin olduğu dar bir oligopol pazar olan çimento pazarı, oldukça şeffaf bir pazardır.”*

870 *Rekabet Kurulu'nun çimento sektöründe uzun yıllar boyunca yaptığı önaraştırma ve soruşturmalarda elde edilen bilgiler çerçevesinde çimento, hazır beton ve gazbeton gibi yapı malzemelerini içeren sektörlerde rakiplerin birbirlerinin fiyat, üretim ve satış gibi rakamlarını birbirlerinin bayilerinden, kontrat yaptıkları müteahhitlerden pazar araştırmaları vasıtasıyla gecikmeksizin öğrenebildiklerini söylemek mümkündür. Çimento sektöründe fiyat listelerinin büyük önemi bulunmaktadır. Fiyat listelerinin yazılı, faks, e-mail gibi yöntemlerle dağıtıcılara ulaştırıldığı bilinmektedir. Ayrıca, sektörel dernekler, birlikler piyasaların şeffaflaştırılması açısından büyük önem arz etmektedir. Türkiye çimento pazarında faaliyet gösteren ve hemen hemen tüm çimento üreticilerinin üye olduğu TÇMB oldukça faal bir mesleki birlik konumundadır.*

880 *Yukarıda yer verilen açıklamaların ışığında; çimentonun homojen bir ürün olması, ilgili çimento talebinin fiyat esnekliğinin düşük olması, ilgili pazarın teknolojik gelişmelere açık olmaması neticesinde teknolojik doğunluğa ulaşmış olması, şeffaf olması şeklinde özetlenebilecek unsurlar ilgili pazarda fiyat-miktar gibi parametreler üzerinde teşebbüsler arasında etkileşimin doğması riskine yol açmaktadır.*

Bu çerçevede, Antalya ili ve çevresinde, ilgili pazar yönünden çimento üretimi, satışı ve fiyatı gibi teşebbüslerin piyasadaki rekabetçi davranışlarına ilişkin göstergelerin izlenmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

890 **J. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- 900
1. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Sümer Holding A.Ş. mülkiyetinde bulunan Barit Öğütme Tesisi'nin tüm mal varlığı ve arazisinin özelleştirilmesi kapsamında As Çimento San. ve Tic. A.Ş.'ye devredilmesi işleminin, 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 7. maddesi ve 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna,
 2. Bahse konu muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına,
 - 910 3. Antalya ili ve çevresinde, (gri) çimento pazarı yönünden çimento üretimi, satışı ve fiyatı gibi teşebbüslerin piyasadaki rekabetçi davranışlarına ilişkin göstergelerin 3 ayda bir üç yıl süreyle izlenmesine, bu bilgilerin temini için 4054 sayılı Kanun'un 14. maddesinin uygulanması konusunda Başkanlığa yetki verilmesine,
 4. Özgür Çimento ve Beton Endüstrisi A.Ş. tarafından dosyaya ilişkin olarak yapılan başvurunun reddine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.